

UJKORSZAK

Szerkesztőség: Budapest, I. ker., Karan-utca 3. szám.
Ide címzendők a lap szellemi részét illető összes küldemények. Kéziratokat nem őrzünk meg.

MEGJELENIK MINDEN
MASODIK PÉNTEKEN

Előfizetési ár: egész évre 24 K, félévre 12 K, negyedévre 6 K. Kiadóhivatal: Budapest, VIII., Csokonai-u. 6. sz. Ide küldendők az előfizetések és a reklamációk.

Magyarország sorsa.

A népkormány meghozta a nemzetgyűlési választásokról szóló törvényét és áprilisban kitűzi a választásokat. Ekkor dől el az ország sorsa. A forradalom politikai jogához juttatta az ország egész népét és most a dolgozó népen a sor, hogy ítéletet mondjon a mult fölött és megjelölje jövőjének boldogulásának irányát.

Mi bizunk a magyar nép józan gondolkodásában. Tudjuk, hogy egyetlen fia sem fogja visszakivánni azt az átkos és aljas rendszert, mely ezt az ezeréves szép országot a tönk szélére sodorta. Tömeggyilkoló gépezetté formálták az isten kegyelméből uralkodók az államot és arra kényszerítettek millió és millió embert, hogy veritékes munkájuk javát tömeggyilkoló fegyverek gyártására áldozzák, a nemzetek színevirágát, egészséges ifjúságát kaszányai raboskodásra kárhoztassák, csak azért, hogy egy-két dinasztia világhuralmát kikényszerítsék, a császárok és királyok talpát nyáló junker és dzsentri hadak hatalmát biztosítsák és a velők szövetekezett nagytőke profitját növeljék.

Ki kívánna még vissza ezt a rémes és átkos világot az ő cudar uraival? Hát igen, vannak itt még mérgekverők, vannak itt még ellenforradalmárok. A levitézlett mungó bandának, a hatalmuktól megfosztott erőfoknak és főpapoknak és kitarított eselődjeiknek még nem volt elég nagy a vérőzön. Ezeknek most megjött a bátoráguk. A papok igen tevékenyek, nem fének a bőrükbe. Lealacsonyítják a szószerket, kortestanyát csinálnak a templomból s onnan ontják aljas és hazug rágalmaikat a népkormányra. Onnan tüzelnek harcra és szítják az elégtelenséget, a felekezeti türelmetlenség lángját. Ilyen hitvány és gonosz mesterkedéssel akarnak egy újabb háborút. Egy mindennél veszesebb, pusztítóbb polgárháborút.

Vegyék hát tudomásul a grófok, papok és bankárok és az ő pénzükön élők mind-mind, hogy mi ezt a hadjáratot nem fogjuk ölbe tett kezekkel nézni. Fölvesszük velük szemben a küzdelmet azzal a lángoló gyűlölettel, melyet megérdemelnek és azzal a mély szenvedéllyel, melyet bennünk a forradalom új világa táplál. Igenis, mi fölvesszük a harcot és ha még egyszer fölütik a fejüket, ha megint félrevezetni próbálják az ország népét, hát akkor le fogjuk őket tiporni újra és örökre. Nem ismerünk kegyelmet azokkal szemben, akik a régi világot sirják ide vissza, akik a régi osztályuralmat akarják, akik a magyart a nemzetiségek ellen, egyik felekezettel a másik ellen szeretnék kijátszani.

A népjogok meghódították a közvélemény minden fórumát, gyökerei átfonják a magyar élet minden mélységeit, azt kitépni ebből az országból, ebből a nemzetből nem engedjük soha, soha!

A magyar tanítóság óriási többsége a mi pártunk, a szociáldemokrata párt mellett áll. És mi szociáldemokrata tanítók a Munkástenács határozatán állunk: változatlan energiával dolgozunk és agitálunk azon, hogy végső célunkhoz, a kollektív társadalom megvalósításához közelebb jussunk s a nép többségét e célokhoz a nemzetgyűlés idejére megnyerjük.

Eltársaink fogjanak tehát hozzá s világossítsák föl a népet! Ne hagyják a papok szabadjárta a falvakat. Most mutassuk meg, hogy mi vagyunk az elsők a nép közt, hogy mi igazán néptanítók vagyunk! Tanítsuk

meg a népet a szocializmus megdönthetetlen igazságaira. Világossítsuk föl, hogy minden dolgozó embernek ebben a hatalmas táborban a helye és hogy önmagának s az országnak ássa meg sirját az, aki ellenünk van. Csak ha a dolgozó milliók összefognak, csakis akkor tudunk egy új világot teremteni *békés és alkotmányos eszközökkel*.

Tanító elvtársak! Ti tudjátok, hogy nekünk, szociáldemokrata tanítóknak nem elég a mi fizetésrendezésünkre vonatkozó kortesígéret, nekünk ezzel együtt demokratikus, mély és igazi népkultúra is kell. De ti tudjátok azt is, hogy a polgári pártok között egy sincs, amelynek ilyen programja volna.

Egyedül a szociáldemokrata párt érdeke, hogy ebben az országban intenzív népkultúrát teremtsen. Egyedül nekünk van igazi iskolapolitikánk. Ti olvastátok, ti ismeritek szakszervezetünk iskolaprogramját, amelyet átmenetnek tartunk, mert ha egyszer a szocializmus győz, akkor az iskola és a kultura gyönyörű napja fog fölkelni és ez fogja bearányozni életünket. Ez lesz a melegágya minden kulturmunkának.

Ha ezt akarjátok, akkor tudjátok kötelességeitek is: menjetek a nép közé! Ne muljon el nap a választásokig, hogy hol egyik, hol a másik részén a falunak ne tartanak népgyűléseket. Egyenként és tömegében találkozzatok az emberekkel. Lázás lelkesedéssel, fanatikus hittel a jobb jövő iránt agitáljatok. Öntsétek az emberekbe a ti lelk sedéséteket és szítsátok a gyűlöletet mindazok ellen, akik a nép vesztére törnek! Ha mindegyikünk így cselekszik, akkor nem vész el a haza.

Az iskola szellemének átalakulása.

Kunfi miniszter elvtárs beszéde a pestmegyei tanítók gyűlésén.

Mint ismeretes, a közoktatásügyi miniszterium elhatározta, hogy a tanítókat megyei gyűlésekre hívja egybe, ahol előadásokat tartanak az új világ szelleméről s azokról az eszmékről, amelyek a tanulókkal meg kell ismertetniük. Az első ilyen gyűlés: a pestmegyei tanítók gyűlése, március 7-én volt a régi képviselőház nagytermében. Ezer és ezer ember szorongott a teremben, még a folyosókat is zsúfolásig megtöltötték a tanítók, de roszadással megteltek a karzatok is. A gyűlésen megjelent dr. Kunfi Zsigmond közoktatásügyi miniszter is, kíséretében voltak Somogyi Béla és dr. Gönczi Jenő államtitkárok. Szatmári Sándor újpesti igazgatótanító elvtárs nyitotta meg az ülést, utána pedig dr. Kunfi Zsigmond közoktatásügyi miniszter tartott egyórás beszédet.

Tanítótestreim! — így kezdte beszédét a tanárból lett miniszter s ezzel is demonstrálta, hogy nem tagadja meg miniszter korában sem multját és egynek érzi magát a tanítókkal. Beszéde folyamán rámutatott arra, hogy a tanítók még nem is olyan régen teljesen el voltak nyomva s akiknek lelkében pedig élt a fölszabadulás szelleme, azoknak üldözöttség járt osztályrészül. Azt a kérdést fejtette, hogy hol volt a vallás, az egyház és a papság — amely két ezer éven keresztül a szeretet igéjét hirdette — akkor, amikor az embereket a vágóhídra vitték. Meg tudta-e akadályozni ez az egyház a háborút vagy tett-e ellene valamit? Nem akarja a papság s a vallásos emberek lelkiismereti szabadságát bántani, de megköveteli, hogy a papok se bántssák mások, de különösen a tanítók lelkiismereti szabadságát.

Azután a kapitalizmus ellen beszélt, amely fölhasznál minden rendelkezésére álló eszközt arra, hogy az egymást szerető embereket egymás ellen vadítsa. Nem lehet engedni, hogy a régi rend képviselői építsék föl a új civilizációt, hogy a királyság, amelynek képviselője kényelmes palotában henlyelt gazdagságban és jólétben, míg künn patakokban folyt a vér, hogy a tőke és a földbirtok képviselői, akik aranyat gyűjtöttek akkor, amikor a nép vére

folyt a lövészárokból, újra uralkodjanak. Új rend következik és ez nem lehet más, mint a szocializmus alapján a munka fölszabadulásának világa.

Nagy része van a háboruban a sajtónak, a szószerketnek, de nagy része van az iskolának is. A régi világ, a királyok és püspökök kisebbségének uralma nem maradhatott volna fönn fizikai kényszer nélkül. De még a lelkeket sem hagyhatták szabadon fejlődni, a fejlődő értelemlere rárakták a bilincseket. Ebből a munkából kivették a részüket a tanítók is, de meg kell állapítani, hogy nem önként, hanem a hatalom kényszer nyomása alatt. Nem elég most más politikát csinálni, hanem az emberi lelkeket kell forradalmosítani. Az iskola szellemét kell gyökerében átalakítani, a tanítóság lelkét megformálni. Ez a munka a mostani földadat és ennél fontosabb ninesen.

A világ vajudik és ez küzdelem, sőt vér nélkül nem mehet. Új világ születik itt és soha még új élet vér nélkül nem született. A legyőzött országokban hamarabb és vehemensebben, de az ugynevezett győzőknél is jön föltartóztatlanul a régi rendszer bukása. Jön az új világ, amelyben a kulturának alulról kell jönnie, amelyben a tanítóknak lelki és politikai szabadságuk lesz. A marsallok és tőkésék még agyarkodnak egymás ellen, de Bernben a szocialisták már megtalálták egymást. A munkásokat nem lehet többé arra rávenni, hogy a tőkésék és a királyok járma alá hajtassák a fejüket. Igenis a világ proletariátusa már megtalálta egymást és ott van az a nagy szolidaritás, amely alapja lesz az új világnak. A szocializmus eljövetele egész Európában kikerülhetetlen. Ha a tanítóság meg akarja találni az új világban a helyét, ha a nép igazi vezére akar lenni, akkor ki kell nyitnia lelkét az új eszmék előtt és a munkások nagy táborára mellé kell állnia. A tanítóságot ki kell emelni abból a süllyedésből, amelybe a kapitalizmus döntötte. Az államosítástól kezdve végig minden vonalon, minden erővel, minden ellentállást legyűrve meg fogjuk valósítani ideáinkat. A tanítósághoz azt a kérdést fogom intézni az egész országban, hogy vissza kívánják-e azt a rendet, amikor a jegyző és a szolgabíró sáros csizmáját a tanító önértetébe törölte, alázatos szolgálója volt annak a papnak, akit a maga helyén nem akarunk bántani, de a magunk lelkiismeretét kényszeríteni szintén nem akarjuk.

A tanítóság hosszan és lelkesen tüntetett a miniszter mellett, majd Szatmári elvtárs kijelentette, hogy nem kíván a miniszternek jegyzőkönyvi köszönetet szavazni, mint az régen szokás volt, hanem föl hívja a minisztert, hogy haladjon tovább a megkezdett uton és akkor a tanítók ezrei állnak majd a háta mögé. De ha eltér ettől az uttól, a tanítók szembe kerülnek vele.

Ezután Somogyi Béla államtitkár elvtárs fölszólítására a pestmegyei tanítóság esküt, illetve fogadalmat tett a népköztársaságra. A Szózat és *Marseillaise* hazájai esendültek föl és utána az államtitkár bejelentette a legközelebbi reformokat. Rendelet készül, amely fegyelmi vétségnek minősít minden olyan eljárást, amely a tanítók politikai szabadságában gátolja. Fölmentik a tanítókat attól, hogy a tanulókat egyházi gyakorlatokban részt kell venniük. A gondnokságokat és az iskolaszékeket eltörlik. De a demokráciának megfelelően a szülőket szervezetbe fogják tömöríteni, amelyek a jó tanításhoz szükséges anyagi eszközöket teremtik majd elő. Itt a tanítók ügyeibe azonban nem lesz beleszólásuk. A népoktatás államosítása és a felekezeti befolyás kizárása az egész vonalon szintén utban van. Végül fölszólította a tanítókat, hogy vegyenek részt a forradalmi pártok és főképpen a szociáldemokrata párt szervező munkájában, mert csak így követhetik igazán azt a krisztusi jelszót: *Menjétek és tanítsátok a népet!*

Ezután Csizmadia Sándor elvtárs, a földmivességi államtitkár a földreformról és a földműves nép oktatásáról beszélt, majd Czabán Samu elvtárs az iskola új szelleméről tartott érdekes előadást. Végül Kunfi miniszter szövezt ismét a tanítósághoz. Biztosította a tanítóságot, hogy az új Magyarországon arra a helyre juthatnak, ahová méltón valók. Bejelentette, hogy sürgősen megreformálja a tankönyvek szellemét és a tanítást minden irányban a forradalom szellemének megfelelően fogja irányítani. A gyűlés résztvevői sokáig ünnepezték a minisztert.

A hivatalos gyűlés után a szervezett tanítók tartottak gyűlést, amelyen Gémes Sándor elv-

társ elnökölt, míg a szervezkedés fontosságát és mikéntjét Teázársz Kálmán elvtárs magyarázta. Ennek hatása alatt a tanítók tömegesen léptek be szakszervezetünkbe. Most már a helyesoportok megalakítására kerül a sor.

SZEMLE

A tanítók 50 Koronája.

A csuhásajtság alávaló rágalma a postmegyei tanítóság ellen.

A pestvármegyei tanítóság pénteki gyűlésén a több mint kétezer főnyi hallgatóság óriási lelkesedéssel kísérte a szocialista közoktatásiügyi miniszter előadását, hatalmasan tüntetett az iskolák államosítása és a kötelező vallás tan kiküszöbölése mellett. Az ultra-kerikális „Uj Lap”-nak ez (érthető okokból) nagyon fáj. Keservét azzal próbálja enyhíteni, hogy azt mondja: a tanítók lelkesedése érthető... ötven korona napidiját kaptak és „honoráriumnak ez is szép, sőt annyira szép, hogy még a beszéd is megszépült tőle, a hang is ércesebben csendült és az érvek is meggyőzőbbek lettek”.

Hát bizony, a hőnyékről és vidékről ide utazott tanítók kaptak ötven koronát, csakugyan kaptak. De a fekete újság, amikor ezt megállapítja, a régi rendszer alatt vágja a fát. Ugyanis régi miniszteri rendeletek állapítják meg, hogy a tanítóknak a gyűléseken való kötelező megjelenésért napidij jár. Csak hogy a régi rendszer vagy egyáltalában nem fizette meg, vagy megszegyenitően alacsonyra szabta a napidijakat. A papok külön felekezeti gyűlésekre is berendelték a tanítókat, de egy fillér költségmegtérítést sem adtak nekik. A főtisztelendő urak ilyenkor bőven ettek-ittak, a szegény családok tanító pedig félrehúzódva rágcsálhatta a hazulról hozott kenyert és szalonát. Most más világ van: ha a kormány a tanítót hivatalos kötelező teljesítésére szólítja föl, tisztességesen megtéríti neki a költségeit. (Eddig, persze, csak a magasrangú uraknak járt a hivatalos „kiszállásokért” zsiros fuvar és napidij.) Ötven korona napidij ma — tekintve az utazás, szállás és élelem drágaságát — bizony nem sok; alig van a tanítók között egy is, aki valamit megtakarított volna belőle. De a csuhások lapja sokalja a tanítóktól. Ezzel csak hü marad a csuhások ősi hagyományaihoz, a tanítók viszont ebből is megtudják, hogy mi a különbség a régi meg az új rendszer között. Jó az ilyen szemléltető oktatás...

Hogy a tanítóság miképpen fogja a csuhásoknak megköszönni azt az *alacsonyrendű rágalmat*, hogy napidijért adta oda a lelkesedését, a magyar nép sorsára döntő fontosságú reformokhoz való csatlakozását, azt nem tudjuk. Valahogy majd csak meg fogja köszönni...

Vass János

miniszter ur még mindig eltéveszti a kaput. Azt hiszi, hogy ő közoktatási miniszter s ebben a szerepben tetszeleg magának. Állandóan a vallás tanításról, kulturális feladatokról szónokol. Mindezekhez pedig a vallásügyi miniszternek semmi köze. És ez az ur mégis és egyre tüzebben a kötelező iskolai hitoktatás mellett tör lándzsát. Szembehelyezkedik a tanítóság közszellemével, a közoktatási miniszterrel. Aki még ma is, a világrégés közepette, azt hirdeti, hogy a vallás erkölcs megdönthetetlen, aki olyan ostoba nyilatkozatokat tesz a vallás erkölcs szent nevében butaságban tartott hallgatói felé, hogy a szocializmus kulturális céljai elérhetetlenek, megvalósíthatatlanok, mit keres az ilyen maradi János egy forradalmi kormányban?! A fölvetett kérdésekben nem szálunk vele vitába, mert tudatlan emberekkel, jelzőlegyekkel nem érdemes vitába elegyedni. De itt nyomatókusan figyelmeztetjük a miniszter urat arra, hogy miért választották ketté a régi vallás- és közoktatási miniszteriumot és arra is, hogy mi a feladata egy vallásügyi miniszternek. Amíg a vallás- és közoktatás egy kézben volt, a vallás ráfeküdt az iskolára s elnyomta a szabadgondolatot, a tudományos igazságok hirdetését, egymás ellen uszította az ártatlan, tisztalelkű kisdedeket. Egy vallásügyi miniszternek amellet kell kardoskodnia, hogy az egyház és állam szétválasszassék, hogy a papok a templomban az igazi, mély vallásos érzés ápolásában intenzíven munkálkodjanak s őrizkedjenek attól, hogy a vallást politikai eszközzé alacsonyítsák, hogy embert ember ellen uszítsanak vele. Mi szocialisták nem vagyunk vallásellenesek s mert nem vagyunk azok, rá-

fogjuk szorítani a vallásügyi miniszter urat s az alája tartozó papokat, hogy kötelességeiket egy teljesítsék, ahogyan mi valljuk s ahogy azt az igazán vallásos érzelmi emberek érdeke megkívánja. Aki ezt meg nem érti, vagy megérteni nem akarja, azt, ha rákényszerítenek kifogjuk emelni a miniszteriumból, de — akiket kell — még a templomból is.

Kunfi miniszter az iskolai vallásoktatásról.

Az Országos Lelkészszevetség kilenc tagu küldöttsége jelent meg szerdán dr. Kunfi Zsigmond közoktatásiügyi miniszternél. A küldöttség szónokai dr. Pfeifer Miklós kanonok és dr. Hevesi főrabbi azt a kérést adták elő, hogy a nemzetgyűlési választásokig ne történjék döntés a vallásoktatásnak az iskolából való kiküszöbölése, valamint az iskolák és tanítóképzők államosítása terén.

Kunfi Zsigmond kijelentette, hogy a szocialdemokrata pártnak, sőt az előrehaladott polgári demokráciának ahhoz a követeléséhez, hogy az iskolákat államosítani kell, föltétlenül ragaszkodik és minden erejével dolgozni fog azon, hogy ezek a követelések minél előbb megvalósuljanak. Kijelenti, hogy a lelkiismereti kényszernek azt a formáját, amellyel ma a vallási tanokat rákényszerítik az ifjuságra, elítéli. Az egyháznak, mint hatalmi szervezetnek, lehet érdeke az, hogy az állam hatalmának kihasználásával kényszer alkalmazzon a föltörékvő nemzedék lelkiismereti szabadságával szemben. A vallásnak azonban nem érdeke ez a kényszer, hanem ellenkezően az, hogy a vallás tanításai felszabaduljanak minden állami beavatkozás alól és az egyház minden állami ellenőrzés nélkül taníthassa azt, amit vallási és egyházi érdekből szükségesnek tart. Utalt az újpesti Munkástanács határozatára, amely a vallásoktatás azonnali megszüntetését követeli és fölvetette azt a kérdést, vajjon kívánják-e a lelkesek azt, hogy a szülőik ellentállásával szemben karhatalmi intézkedéssel törjenek utat a papnak az iskolába? Hangsúlyozta továbbá azt, hogy a vallásoktatás kérdésének megoldását különösen az teszi sürgőssé, hogy a hitoktatók egy része vallás tanítás ürü-e alatt féktelen ellenforradalmi, szocialistaellenes és antidemokratikus agitációt folytat az iskolákban. A miniszter el van határozva arra, hogy a tanítás címén üzött ezt az agitációt minden erejével lehetlenné forja tenni.

Az iskolák államosítására vonatkozólag pedig kifejtette, hogy az iskolák államosítása nemcsak a szocializmusnak, de a régi értelemben vett liberalizmusnak is egyik magától értetődő követelése és Magyarország szörnyű elmaradottsága az oka annak, hogy a XX. században az egész világ szociális forradalmának küszöbén, Magyarországon az iskoláknak tulnyomó része felekezeti kezében van. Ezt a bajt a nép erkölcsi és szellemi nevelése érdekében a lecsürgősebben orvosolni kell és a miniszteriumban teljes erővel folynak az erre vonatkozó munkálatok.

Dr. Pfeifer Miklós kanonok megköszönte a miniszter nyílt és őszinte beszédét és annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a világ új rendje a szocializmus lesz és hogy ennek keretében a vallás is meg fogja találni a maga helyét. Mi előbbi cikkünkben rámutattunk arra, hogy a vallás miként találhatja meg helyét az új világban. Nagyon a fírelmébe ajándék ezt Pfeifer kanonok urnak és minden papoknak.

HIREK.

Szerkesztőváltás. Szöllösi Jenő elvtársunk más irányú munkabeosztása miatt megvált az *Uj Korszak* szerkesztésétől. A felelős szerkesztői tisztelet a végrehajtó bizottság Teázársz Kálmán elvtársra bízta. Szöllösi elvtárs továbbra is munkatársa marad az *Uj Korszaknak*.

Reformok. Lázás munka folyik a közoktatásiügyi miniszteriumban, hogy a régi reakciós kormányok büns mulasztásait pótolhassa.

Az egyetemen esend van. A reformbizottság, amelyet a miniszter részben az új tanárokból, részben — Somló Bódog kivételével — az önként jelentkező régiak közül kineveztek, rövidesen elkészül előterjesztésével a tudományegyetem jog- és államtudományi karának reformja dolgában. E reform kapesán és az egyetem új autonóm státuszának alapján, amely rövidesen szintén elkészül, újabb tanári kinevezések következnek az egyetemen.

A középiskola reformját most készítik elő a miniszterium illetékes osztályai.

A népoktatás reformja rövidesen elkészül, még pedig természetesen az államosítás alap-

ján. Legelső sorban a tanító- és tanítóképzők államosítására kerül a sor, még pedig igen rövid idő alatt, az új népiskola egyébként a nyolcosztályú iskola rendszerén épül föl.

Rövid időn belül megjelenik egy rendelet, amely behatóan intézkedik a vagyontalan szülők tehetséges gyermekeinek ingyenes továbbképzéséről és ugyanakkor intézkedik a vagyontos szülők tehetőségeinek gyermekeinek a közép- és felsőiskolákból való kizárásáról olyképp, hogy ezek a gyermekek produktív pályára szoríttassanak.

Erőteljesen foglalkozik a miniszterium a külföldi köznyelvelő és egyéb ületek, szabadiskolák stb. mostani anarchizmus leküzdésével. A népfelvilágosításnak iskolán kívüli munkáját egységesen, központilag akarják szervezni, egészen új alapokon, különös tekintettel a falu névére, amelynek produktív ismereteket akarnak nyújtani, — a szemléleti oktatásban nagy szerep jut a mozgóképeknek is.

Minden jót ígérnek már a kath. tanítóknak, csak ne lázadjanak az egyház, a papok ellen s ne kívánják az iskolák államosítását. Proházska püspök ur március 6-ára egybehívta egyházmegyéje tanítóit, válasszanak meg egy tanfőnököt egyházmegyei világi tanfelügyelővé, ugyancsak minden járás élére egy-egy iskolafőnököt. Válasszanak egy öttagú bizottságot a „Rendszabályok”-nak a tanítói karra sérelmes pontjainak sürögő átdolgozására. Ezzel kapcsolatban a lecsürgősebben elrendeli, hogy a hittant minden iskolában föltétlenül a lelkes tanítsák, a tanítókat már a beemelés terhéül is meg kell kimélni. Minden egyéb követeléseiket *eloben* már most is elfogadják.

Ugyebár, milyen kegyes egy főnásztor ez a Proházska Ottokár! Csak hogy már késő, nagyon késő. A tanítóság országsszerző szervezkedik s vonul be a mi szakszervezetünkbe. Ezzel meekondult a halálharang a felekezeti iskolák fölött.

Jön az államosítás!

Gyógypedagógiai szakfelügyelővé nevezte ki a miniszter Rózsa Ede gyógypedagógiai tanító elvtársunkat. Rózsa elvtárs az „Uj Korszak”-nak kezdetől fogva munkatársa. Tőle a fogyatékos értekek iskoláinak korszerű reformját várjuk.

Nem kell se iskolások, se gondnokság. Sipo Andor újpesti tanító elvtárs vezetésével küldöttség járt Somogyi Béla elvtárs államtitkárnál. A küldöttség szónoka közölte az államtitkárral, hogy a tanítók szakszervezete az újpesti állami népiskolai gondnokság megszüntetése iránt határozatot hozott. A határozat szerint a gondnokság helyébe Népiskolai Tanács állítandó föl, amely mindegyik egyébként működő iskolát a szociális védelemmel foglalkozók iskolai névrendek szociális védelemmel foglalkozók. Somogyi Béla államtitkár válaszában kijelentette, hogy az iskolások és gondnokságok eltérő kérdése már olyan stádiumban van, hogy az erről szóló néptörvény nem sok idő múlva meg fog jelenni.

Végül a magyar közoktatásiügyi miniszter 1746/1919. eln. szám alatt elrendelte, hogy az állami és községi tanintézetekben sem az iskola felügyelő hatósága, sem igazgatója vagy tanítója, sem pedig hitoktatója nem kötelezheti a tanulókat az órárend keretében megállapított hit- és erkölcsi órákon kívül eső vallásgyakorlatban való részvételre vagy vallási célokat szolgáló helyiségben való megjelenésre, vagy hasonló célokat szolgáló egyesületekben, összejövetelekben való részvételre. Hasonlóképpen nem kötelezhetik, nem utasíthatják, sem nem figyelmeztethetik mindezekre a tantestületet, de annak egyik tagját sem.

Tanárok a vallásoktatás kiküszöbölése mellett. A Középiskolai Tanáregyesület budapesti köre az iskolapolitika leg súlyosabb problémáit, az iskolai vallásoktatás kiküszöbölésének és az iskolák államosításának kérdését tette megvitatás tárgyává és a Weber és Schuber elvtársak által előterjesztett indítványok csaknem egyhangú elfogadásával mindkét reform azonnali megvalósítása mellett foglalt állást. Dr. Böszörményi elvtárs, a szocialista tanítók nevében örömet fejezte ki afölött, hogy a tanárság végre megmozdult és a forradalom szellemében cselekedni kezd, mire izzó lelkesedéssel tüntettek a tanárok a lelki megújodást jelentő forradalom mellett és egyhanguan fogadták el azt a javaslatot, hogy hasonló állásfoglalásra Magyarország egész tanárságát föl kell szólítani.

Megyei tanítógyűlés Esztergomban. Március 8-án, szombaton délelőtt 10 órakor tartotta Esztergomban a megye meg nem szállott területén működő tanítók javarésze a megyeháza nagytermében nagygyűlést, amelyen nagyszámú képviselő volt a város képviselői és a papság is. A gyűlés előadói közül Kunfi miniszter elvtárs a forradalom iskoláinak célját és rendszerét fejtegette. Buza Barna földmívelésiügyi miniszter a tanítónak a földmívelésadalonban leendő beilleszkedését ismertette. Végül a Magyarországi Tanítók Szakszervezetének kiküldöttei: Walter, Bereczky, Vudnai, Varsányi, Radó és Weisz elvtársak fejtették ki erős agitációt a szervezkedés érdekében, amelynek eredményeképpen nyolcvan néptörvény léptek be a szakszervezetbe. A többiek pedig nagyobb közegében működve, otthonmaradt kártársikkal helyi csoportokat fogtak alakítani. Dóltán Radó és Weisz elvtársak megszervezték a tanítóképzőintézet névrendek, akiket Kunfi miniszter elvtárs kihallgatáson fogadott a nekik a tanítóképzők államosítását a lehető legelőrebb időn belül kiltatása helyezett.

A szilágysomlyói szocialdemokrata párt 1919 március 2-án tartott impozáns népgyűlésen Kiss Zoltán tanító elvtársunk javaslatára egyhangúlag elhatározta, hogy követeli az összes iskolák államosítását és a hitoktatásnak az iskolából való kizárását. Utasította a népgyűlés a párttitkárságot, hogy e határozatát haladéktalanul közölje a közoktatásiügyi miniszteriummal és a Magyarországi Tanítók Szakszervezetével.

— Uj tankönyvek az iskolában. Somogyi Béla államtitkár a közoktatásügyi miniszteriumban ankétot hívott össze, amely megállapította, hogy a forradalmi vívmányok biztosítására az iskolákban eddig még semmi reform elkövetésétől, sőt még a tankönyveketől sem volt szó. Elhatározták, hogy amíg a nagy iskolai reform elkészül, addig átveszik a tankönyveket. A népi iskolai könyveket átveszik a közoktatásügyi miniszteriumtól. A népi iskolai könyveket átveszik a közoktatásügyi miniszteriumtól. A népi iskolai könyveket átveszik a közoktatásügyi miniszteriumtól.

Rákosok nem nyugosznak, hanem Háda letörése után, ismét más vezér után láttak. És ki lehetne az más, mint a hű irodalmi szarka: Simon Lajos, aki a forradalom előtti hetekben amellelt erősködött, hogy mindenkinek szocialistának kell lenni, aki épkez-láb még megmarad a háboru után. És most, amikor az általa is helyeselt szervezkedés hatalmas arányokban megindult és majdnem az egész ország tanító-ságát már magában foglalja, ismét Rákosok szolgálatába szegődött és szerkeszti a Szövetés lapját. Azét a Szövetés lapját, amely saját beismerése szerint „szószor hibázott, sokat mulasztott”, de azért „mégis van létjogosultsága.” Hát ezentul nem fog hibázni, mikor ugyanazok az úreszeftűk, ugyanazok a szegénylegények a tanítói érdekeknek örökös árulói akariák föllámasztani a régi rendszert? Szemünkre vetik, hogy pártpolitikát üzünk és nem veszik ezek az észtek vesztettek észre, hogy a saját pártunk a dolgozó emberek pártjának a politikáját csináljuk. Nem! Simon és Rákos urak, nincs szüksége a tanítóknak az Önök vezérkedésére, sem az Önök lapjára. Vonuljanak vissza a csöndes magánéletbe és elégedjenek meg azal, hogy békességben szemlélik a mi küzdelmünket. De bármire is szánják el magukat, azt az egyet tudják meg és jegyezzék meg, hogy ez egyszer és utoljára nem babra megy a játék. Mi elszánt emberek vagyunk, és hennünk a harci vágy és lángol bennünk minden indulat: mi letörjük, eltiporjuk, örökre lehetetlenné tesszük az árulókat és mindazokat, akik a tanítók boldogulásának útjába állanak.

A Tanítók Háza ismét a rendtelenségek botrányfanyája lett. Panaszoknak a megszálló kartársak, panaszkodnak az ifjuság, panaszkodnak a háztartási személyzet. Piszkosok a szobák, silány az étkezés, az ifjuság nem tart feyelmet. A miniszter kormánybiztos küldött ki. Megindul itt is a nagy takarítás. Elvtársainknak gondja lesz rá, hogy ez a közintézmény a közérdeknek megfelelően vezetessék.

— Ki a papok az iskolából? Ujpesti munkáselvtársaink a vallásosokat kiküszöbölték az ottani iskolákból. Nem sokat tekerőztak, hanem egyszerűen kimondták, hogy a vallás más olyan magánügynek tekintik, amelynek semmi keresnivalója az iskolában; senki sem köteles, aki nem akarja gyermekét hittanóra küldeni. Ez a határozat máris követésre talált az *erősbőlvalói* munkásságánál, amelynek Munkásnagya és ösztövezetője a hó 4-én tartott ülésén ugyancsak kimondta, hogy a vallásosoktatást az iskolából kiküszöböljék. Újvös és helyes volna, ha a papok aknamunkáját gyors és hasulól elhatározásokkal szerte az országban megújítanák.

— Papok tilre. Szigetbecse községi iskolában is a „szeretet apostola” tanítja a hittant. Az esperesi pedagógiai tudomány abban merül ki, hogy véresen veri a körmei közé került ártatlan kisdedekeket, úgy hogy sok szülő már nem is engedi hittanra gyermekeit. A társadalmi békés együttműködést is apolja ez a krisztusi férfi. A ref. rektoránál szolgáló leányt arra ösztökéli, hogy hagyja ott helyét, mert ott szolgálni bűn. A katolikus körben tartott mulatságon a református ifjakat kiutasította; az így tudatosan szított rettetéses izgalomban beverték az összes ablakokat, összeförték a lámpákat, végül is a „mulatságról” 10—15 sebesültet vittek el. Istennek az ő nagyobb dicsőségére rendezett e földi mulatságon nagy győzelműsége lehetnek. Mi — szocialdemokraták — mosolyogva haladunk el az ily események mellett. A vallással szelthamoskodók csak szítsák tovább a felekezeti gyűlölködést, így undorodnak meg majdan tőlük a mély vallásos érzésű emberek, látván az érzéseikkel való gonosz visszaéléseket, de cserben hagyják őket a papi kézesókra nevelt könnyen hívók tömegei is. Látván látják ők is, hogy csak a veszendőbe ment papi hatalom érdekében viszik őket bele az efféle bicskázásokba. Az egyházak pedig hamarosan megtanulják majd azt, hogy nincsen annyi bicska a világon, amellyel a rombadől királyi és papi uralmat ebben az országban föl lehessen támasztani.

Gazdasági továbbképző tanfolyamok.

(K) Az új idők legjellemzőbb és legsarkalatosabb ténye: a gazdasági élet demokratikus irányváltozása.

Ilyen irányváltozás nálunk a földbirtokreform szocialis megoldása, amellyel népkormányunk egészen új látásmódot nyitott meg nemzeti létünkért jelentő mezőgazdaságunk fejlődése előtt.

A reform százszázalékos nyújt létalapot, de kell, hogy a magyar állam gazdasági életének egész területén és minden vonatkozásában éreztessze hatását. Ennek feltétele, hogy a mezőgazdasági termelés az eddiginél több és jobb is legyen.

Népmentő hatása az egész országra, az ország minden lakójára kiterjedően csak így juthat igazán érvényre.

A modern szellemben és modern módszerekkel dolgozó föbtermelésnek azonban feltétele a munkálkodók öntudatos együttműködése és szakszerű képzettsége. Szocialis érzületre és gazdasági ismeretekre tehát nevelni és oktatni kell a népet, sokkal odaadóbban, tervszerűbben, gondosabban, mint eddig, ha tétő alá akarjuk hozni a forradalom egyik legnagyobb és egyetemes hatásában legjelentékenyebb koncepcióját.

Ime, ezen a ponton kapcsolódik egymáshoz a tényezőik szervezésévé: a demokrácia és a népoktatás.

Az új világröndben elsőrangú és fényes szerephez jut tehát a népoktatás: a régi világ e hamupipókéje, ezentul a magyar nép létének és haladásának fundamentuma lesz. És méltó szerephez jut a népoktatás: eddig a közszolgálat páriája és a görgés társadalom öntudatlan lenézettje, mostantól kezdve pedig egy új világ nagyraértékelt és nagyraértékelt alkotó munkása.

E megállapítást dokumentálja a népkormány kutatási minisztere azzal a rendelettel, amellyel nagyszabású gazdasági továbbképző tanfolyamokat szervez népoktatók számára és ezt úgy indokolja, hogy „a forradalom megkezdett munkáját csak akkor fejezhetjük be eredményesen és a nagy, népies kultúra alapjait csak akkor tudjuk lerakni, ha sikerül az ország termelő munkáját minden téren, de mindenképp a mezőgazdaságban biztosítani és fokozni. Ebben a tekintetben a nép fölvilágosítása és irányítása terén nagy hivatás vár a magyar népoktatókra.”

Az új Magyarország megalapozásához és kiépítéséhez hívja meg a miniszter a tanítókat. Öntudatos kartársaink meg fogják érteni, hogy ez nem a régi rabtörtők fölhívása: jertek, dolgozzatok és amikor a mór megtette kötelességét. — mehet! A népkormány komolyan akarja a népkultúrát, a nemzeti jólétet és erőt, mert erre építette föl programját, ez a célja és ezzel áll vagy bukik. Helyzetét és hivatását világosan fölismerő tanító tudhatja, hogy ő is ezzel a programmal áll vagy bukik! Mi a nép fia vagyunk, érte és vele élünk és emelkedünk. A mi sorsunk az ő sorsával párhuzamosan fejlődik. Abban a mértékben lesz becsületünk az új világban, amily mértékben ezt a kapcsolatot megértjük és kimélyíteni képesek leszünk.

Az iskola és az élet követelményei közötti összehang most készüli megvalósulni. Ami eddig csak óhajítás volt, a demokrácia korszakában testet fog ölteni. Hínárok, örvények, katarakták poklából a folyó sima tükörre, mély medréhez vergődünk ki, most teljes gőzzel előre!

A miniszter tervét fontosnak, célszerűnek tartjuk és abban egy jól végiggondolt demokratikus politikának halaszthatatlan akcióját látjuk. Ő sem csalódhatik a tanítószámban, amelyet annyira becsül. A népnevelés munkáit meg fogják érteni a korszellem követelményeit és amit maguk sürgettek annyiszor: meg fogják valósítani a népkultúrát és ezen keresztül egy szocialis érzületű, kollektiv munkára készleges és képes nép gazdasági megújulását. A magyar tanítószágot elfogadja a miniszter segítő kezét, hogy erre az államépítő munkára korszerűen fölkészüljön. Ebben a munkában számítnak elvtársaink példaadására.

A statusrendezés

Kérdésében a szakszervezetek statusrendezési bizottsága a közalkalmazottak javaslatával szelven megmaradt ama követelése mellett, melyet lapunk mult számában közöltünk. A közalkalmazottak javaslata a következő:

Fizetési osztály	Óvodók	Tanítók	Polgári isk.-ban		Közép-isk.-ban		Tornai	Gyak.-isk. tanárok		Középisk. igazgatók	Főigazg.	Tanfel. ügyeik
			%-ban	%-nélk	%-ban	%-nélk						
IV												
V												
VI			2	8				3	40		3	16
VII			3	12	25	30	17	8	60			63
VIII			22	20	25	30	25	4				65
IX			35	25	25	15	25					46
X			25	25	15		25					46
XI			15	15			25					29

A „Közalkalmazottak” a maguk javaslatát valamint a szakszervezet követelését együttesen a pénzügyminiszterhez adta be a szükséges számbeszámok keresztülvitelé céljából. A szakszervezet az összesített táblázatot állásfoglalás céljából a közoktatásügyi kormány elé terjesztette.

Még e hét folyamán a szakminiszteriumok a pénzügyi kormányzatnak a szakszervezetek és közalkalmazottak együttes bizottsága fogja a statusrendezés revízióját megtárgyalni s az immár hosszúra nyult kérdést véglegesen megoldani.

Az 1918. évi VIII. néptörvény

végrehajtását e héten kezdte meg a közoktatásügyi miniszterium. Négy-hat héten belül minden állami tanító megkapja az alábbi

kimutatás alapján beosztását s utalványát. Ezzel párhuzamosan dolgoznak a nem állami tanítók beosztásán is; ezeknek alkalmaztatási éve azonban nincs oly pontosan nyilvántartva, ezek adatait sürgősen bekérjük s ezek beérkezése után ők is hamarosan hozzájutnak a törvényben biztosított illetékelhez.

Az állami tanítók beosztása:

Szolgálati évek száma	A beszámítható szolgálati idő kezdete	A tanító előlép 1918 VII/1-től		Emlékező összeg	Ujból előlép mikortól?
		fl. oszt.	fl. fok.		
A status 20%-a:					
52-től	1866 I/1—XII/31.	VIII	1	4400	
54-ig	1884 I/1—XII/31.	VIII	1	4400	
33-ig	1885 I/1—VII/31.	VIII	2	4000	1918 VIII—1919 I/1
32-ig	1886 I/1—XII/31.	VIII	2	4000	1919 I/1—III/1
31-ig	1887 I/1—XII/31.	VIII	2	4000	
30-ig	1888 I/1—VII/1.	VIII	3	3500	1918 VIII/1—1919 I/1
29-ig	1889 I/1—XII/31.	VIII	3	3500	1919 I/1—1919 III/1
28-ig	1890 I/1—XII/31.	VIII	3	3500	
27-ig	1891 I/1—XII/31.	VIII	3	3500	
26-ig	1892 I/1—XII/31.	VIII	3	3500	
25-ig	1893 I/1—XII/31.	VIII	3	3500	
24-ig	1894 I/1—XII/31.	VIII	3	3500	1919 I/1
23-ig	1895 I/1—X/1.	IX	2	2900	1919 I/1
22-ig	1896 I/1—XII/31.	IX	2	2900	
A status 30%-a:					
21-ig	1897 I/1—VII/1.	IX	3	2500	1918 VIII/1—1919 I/1
20-ig	1898 I/1—XII/31.	IX	3	2500	1919 I/1—1919 III/1
19-ig	1899 I/1—XII/31.	IX	3	2500	
18-től	1900 I/1—XII/31.	IX	3	2500	
15-ig	1905 I/1—XII/31.	IX	3	2500	
12-ig	1906 I/1—IX/1.	X	2	2200	1919 I/1
11-ig	1907 I/1—V/1.	X	2	2200	1919 I/1
A status 30%-a:					
10-ig	1907 V/2—XII/31.	X	3	2000	
9-ig	1908 I/1—XII/31.	X	3	2000	
8-ig	1909 I/1—XII/31.	X	3	2000	
7-ig	1910 I/1—XII/31.	X	3	2000	
6-ig	1911 I/1—XII/31.	X	3	2000	
5-ig	1912 I/1—XII/31.	X	3	2000	
5-ig	1913 I—IX.	X	3	2000	
5-ig	1913 IX—XII/31.	XI	3	1600	1919 I/1
4-ig	1914 I—XII/31.	XI	2	1600	1919 I/1
3-ig	1915 I/1—VII/1.	XI	2	1600	1919 I/1
3-ig	1915 VII/2—XII/31.	XI	3	1400	1918 VIII/1—XII/1
2-ig	1916 I/1—III/1.	XI	3	1400	1919 I/1
A status 20%-a:					
1-ig	1916 III/2—XII/31.	XI	3	1400	
	1917 I/1—XII/31.	XI	3	1400	
	1918 I/1—XII/31.	XI	3	1400	
	1919 I/1—XII/31.	XI	3	1400	

Fővárosi iskolaügyek.

A reformbizottságból.

A fővárosi iskola reformbizottsága minden ágazatában gondos munka folyik. Az egyes albizottságok megállapítják tárgyak teljes anyagát a 8 osztályú népiiskola, illetőleg 5 osztályú középiskola számára. A sportosított anyagot az albizottság ügyvezető, a Reformbizottság és az ügyvezető közös ülése elé hozza, ott az anyagot újból és alaposan megvitatják. (Ezen ülések jegyzőkönyveit később közreadjuk.) Az elfogadott általános tanmenet visszakerül az illetékes albizottsághoz részletes kidolgozás végett. Az albizottságokban a fővárosi tanárság és tanítószágot legrszakképzetlenebb erőt vetékednek egymással az ambicióban és munkában, úgy hogy bizvást főkéletes munkát és a kor követelményeinek megfelelő tantervet remélhetünk. Eddig a következő albizottságok számoltak be az említettek alapján: 1. munkára nevelés; 2. számtan; 3. történet; 4. földrajz; 5. társadalmi ismeretek; 6. fogalmazás; 7. természetrajz; 8. mértan; 9. az elemi iskola I. osztályának tananyaga. A gyakorlati tanítások is megkezdődtek március hó 1-én a Pedagógiai Szeminárium gyakorlati iskolájában. Minden iskola 1—1 taggal van képviselve, akik azután saját iskolájukban tolmácsolják a hallottakat. Az első tanítás olvasmánygyűjtemény volt és sorba következnek ezután minden szombaton 9 órákor az összes tárgyak köréből vett mintatanítások, amelyeknek főcélja: bemutatni a mai kor szellemét minden egyes tárgy keretében. A tanításokat megbeszélés követi és az első próbak után itélve, azt hisszük, hogy a Reformbizottság eme munkáágazatát is szívesen fogadja a fővárosi kultúravezetés tanítószága.

Foglalkozott még a bizottság a birtokreform törvényével is. A tanulmányozás alapján a következő javaslatot tette a fővárosi tanácsnak:

Miután minden elemi iskola után az iskola-főntartónak joga van — minden más igényjogosult előtt — egy családi kisbirtokra, a főváros tanácsa jelentse be igényét. A fővárosnak 900 hold föld jut ilyen címen. A főváros egy belső terét véve centrumul, a város területét körökre kell beosztani. Minden körök periferiáján annyiszor öt hold hasítandó ki, ahány elemi iskola azon a területen van. Ehhez a komplexumhoz csatolni kell egy gazdasági iskola céljára szolgáló területet, hogy annak szaktanulói és szakmunkásai rendszeresen megműveljék. Ezek a birtokok lesznek a népi iskolák kiránduló helyei, ahol a nagyvárosi gyerekek napfényt, levegőt kap, ahol az általuk megművelt kis földrészen dolgozhatnak, ahol igazi szemléltető oktatásban részesülnek.

A néptanítói szakosztály taggyűlése.

Február hó 23-án, délután 3 órakor az Újvárosi közgyűlési terméket és annak karzatát zsúfolásig megtöltötte a fővárosi tanítószakszervezet havi taggyűlése. Perényi elvtárs elnöki bejelentését után közli, hogy az elrendelt szakszervezeti szemszűnetben a fővárosi Reformbizottság a szervezettel karöltve, továbbképző előadásokat rendez. Az előadások napoként a régi képviselőházban délelőtti 11 órakor lesznek; fölkeríti a tagokat, hogy minél számosabban vegyenek részt az előadásokon. — A megüresedett két szervező bizottsági tagságra a bizalmiak Jónás Géza és Földes Adolf elvtársakat jelölték, kéri ezek megválasztását, ami egyhangulag megtörténik.

Utána Garbai Sándor elvtárs tartotta nagykonceptiójú, igen érdekes előadását *A szociáldemokrácia és az iskola* címen. Hogy jól megérthessük a jelent, szükséges visszatekinteni a múltba. A dolgozóknak nem volt politikai befolyásuk, ellenük hármias bástya védelmezte a hatalmon lévőköt: a militarizmus, az egyház, a közigazgatás és ezek mellé szegődött negyediknek — a tanítószakszervezet. A gyermekeket a megélő állapotok tőrésére tanították. — A forradalom ezeket ledöntötte, de most csak vajdó ország vagyunk. El kell helyezni népünket Európába többi állammal közbe. Ezt ma csak a szocializmus teheti sikerrel, mert a nacionalizmus leplebe burkolódzó urak hozták hazánkat mostani katasztrófális helyzetbe. De a szakszervezetben éljük át a mostani rossz időköt is. A történet utja mindig vértől pirosított. — A jövő népnevelés feladata, hogy tudatlan ember ne nőjön és életképtelenre neveljük a tanulókat; fizikai és szellemi munkára egyaránt. A szocializmus már átította eszméivel a hadügyet, a kereskedelemügyet és amidőn a közigazgatás vagy az iskolák átvételéről volt szó, ez utóbbit választottuk, mert ettől reméljük az igazi szociáldemokrácia szellemi hadsereg megerősítését. A szakszervezetnek a modern eszméket a tanítószakszervezetnek kell átínni a köztudatba és ez a tanítószakszervezet legszébb feladata. Elnök a hallgatóság nevében megköszönte az egyórás, igazán élvezetes előadást.

— Fölösztájták az Országos Polgári Iskolai Tanáregyesületet. A budapesti helyi csoport közép- és polgári iskolai szakosztálya tárgyalást folytatott a fővárosi polgári iskolák bizalmiainak a polgári iskolai státusz elhelyezkedéséről. Leszögezték, hogy a polgári iskolai státusz az iskolareformból kifolyólag semmi anyagi kár nem érheti. Valamennyien, közép- és polgári iskolai tanítók, természetesen tartják, hogy átmenetileg a népiskola felső tagozatában fognak tanítani a polgári iskola alsó tagozata helyett, mindaddig, amíg az új tanítóképzés az egységes népiskolára képesített tanítót bocsát az iskola rendelkezésére. A polgári iskolai státusz kívánja az egyenlő elbánás elvét, ami azt jelenti, hogy amilyen föltételek mellett az elemi iskolai tanító jogot kap a felső tagozatban való tanításra, ugyanolyan föltételekkel kerüljön át a polgári iskolai tanító a középfokú iskolákba. A tanítószakszervezet és reform közös érdeke, hogy a polgári iskolai tanítók az ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági szakiskolákban helyeztessenek el. E célból a polgári iskolai részére alapos továbbképző tanfolyamot kell szervezni s a benne résztvevőket e célra fizetésük meghagyása mellett szabadságotolni.

SAKSZERVEZETI ÉLET.

Szakszervezeti politikánk.

A régi tanítóegyesületek összeomlottak, mert nem tudták igazságot tenni a tömörítési és országos tanítószakszervezetek között. Nem volt semmiféle közös céljuk, semmiféle közös programjuk, semmiféle közös politikánk. A régi tanítóegyesületek külön-külön egyetemesül jártak el, nem voltak szakszervezetek, hanem csak egyesületi jellegű szervezetek. A szakszervezetnek a közös célja van, a közös programja, a közös politikája. A szakszervezetnek a közös célja van, a közös programja, a közös politikája. A szakszervezetnek a közös célja van, a közös programja, a közös politikája.

Milyen a szakszervezeti politikánk befelé? A régi kaszt-szellemben helyett a testvéri összefogás és kölcsönös megbecsülés érzését kell kifejlesztenünk és ápolnunk. Azért egyesületi szervezetünk keretében az ország összes tanítóiskoláira való tekintettel ötvönök és tanítók, polgári iskolai, közép- és szakiskolai tanítók, tanítóképzési intézetek és más intézetekben és iskolákban működő tanítók legyenek együtt, érezzék és lássák, hogy a kultúra egy-egy egyesületi és a saját anyagi és erkölcsi érdekeikért közösen küzdhetnek legjobban. Ne sok üres címért és a 300-400 koronás differenciáért lelkesedjenek, hanem az általános nagy érdekeikért.

Ha így egyesüdes, egyetértő táborot fogunk alkotni, akkor nemcsak érdekeinket tudjuk erőteljesen védelmezni és előmozdítani, hanem alkotni is tudunk majd az iskolai, a népnevelés és kultúra érdekében.

Milyen legyen a szervezeti politikánk befelé? Először is egységesen és határozottan vissza kell utasítanunk minden kísérletet, amely arra irányul, hogy táborunkat hamis jelzések és ürügyek alatt szétszaggassák és régi módú szervezeteket alkossanak a letűnt tanítóvezérek. Erőteljesen részt kell venniük a társadalmi, politikai mozgalmakban. Menjünk a nép közé! Erősítsük a pártszervezeteket, segítünk az agitációban, tanuljunk és tanítsunk! Ne húzódnunk vissza lakásunk szűk falai közé, hanem vegyük ki a részünket minden olyan munkából, mely a nép igaz fölvilágosítására irányul. Ha így dolgozunk mindnyájan, akkor egy szebb, boldogabb jövőt alkothatunk magunknak és gyermekeinknek.

Az országos szervezet középiskolai szakosztályának budapesti (állami iskolai) helyi csoportja február 19-én, 22-én és március 1-én taggyűlést tartott. A szombati értekezletet előtti Hajtai elvtárs szocialista szemínáriumi előadásait folytatva, az értéktöbbletről és a termelés értéktöbbletéről beszélt.

A február 19-iki értekezleten Bösörzsményi elvtárs beszámolt a Szociáldemokrata Diák-Szövetség eddigi működéséről. Az értekezlet a Diák-Szövetség alapszabályait tárgyalva, programját, Hajtai elvtárs indítványára, a következőket fogadta el: 1. Tömörítés; általános emberi továbbképzés és szocialista nevelés. 2. A diákkormányzat kiépítése bizalmi rendszer alapján. 3. Jóléti intézmények. 4. Turisztika, sport. 5. Antialkoholizmus.

A február 22-iki értekezlet tárgya a bizalmiférfiak kötelessége és a szakfegyelm kérdése volt, amelyet Hajtai elvtárs előadása után behatárolva megvitatott. Azt az indítványt, hogy a tavaszi szocialista kurzusra főképp fővárosi szocialista tanárok oszlassanak be, pártólól terjeszti a végrehajtó bizottsághoz. Rokonszenyvel kíséri és támogatja az állás nélkül levő középiskolai képesítési elvtársak szervezkedését. A március 1-i taggyűlésen Kosári elvtárs a státuszrendező bizottság munkájáról számolt be. A fölözölások folyamán kialakult az a kívánság, hogy a státuszrendezésnél főképpen az alacsonyabb fizetési osztályokból való gyorsabb előmenetel biztosítását, Hollós elvtárs a menekült tanárok segélyügyét teszi szóvá, amelyet a (kir.) kat. gimn. tanárok már megkaptak, az államiak még nem. Az értekezlet az ügyet sürögés elintézésre a végrehajtó bizottsághoz utasítja. — A taggyűlés megbotránkozását fejezi ki azon, hogy a rendőrség egyes tagjai, önmagukról megfeledkezve, brutálisan bántak az elfogott, védtelen kommunisntákkal. A középiskolai Tanáregyesülettel szemben való állásfoglalást tárgyalva, az értekezlet kimondja, hogy a szakszervezet tagjai kilépnek a tanáregyesületről. Liebermann elvtárs indítványát a hitoktatók anyagi ellátása ügyében, pártólól terjeszti a végrehajtó bizottsághoz.

A tanítóképző intézetek szakosztálya. A szocialista világnézet jelentős területen, a tanítóképző tanárság táborában is megkezdte hódítását. E táborból immár annyian sorakoztak zászlónk alá, hogy külön Tanítóképző Intézet szakosztály megalakítása vált szükségessé. Az alakuló gyűlés e hó 22-én volt, amelyen Szőlősi Jenő elvtárs, mint a végrehajtó bizottság kiküldötte, elnökölt. Megnyitó beszédében kifejtette, hogy ne a kényszer, hanem a meggyőződés hozza a tanítóképző tanárságot a szakszervezetbe, amelyben csak azoknak lehet helyük és működési terük, akik a szocialista elvekhez helyezkedve és a pártfegyelmhez alkalmazkodva akarnak munkálkodni. A szakosztály 35 taggal a következőképpen alakult meg: *Palágyi Lajos* elnök, *Keszler Károly* titkár, *Szalatsy Richard* jegyző, *Vérh József* pénztáros, *Lechnitzky Gyula*, *Halász Arnold*, *Párvu Endre*, *Gerencsér István* ellenőrök. Végül *Hajtai F.* elvtárs világitotta meg a szellemi munkások és különösen a tanítószakszervezetek szükségességét, amelynek folytán a tanítószakszervezet politikai erővé s a fizikai munkássággal karöltve, hatalommá lesz. Majd a nemzet fogalmának új ideológiáját fejtegette, nevezetesen, hogy a nemzet akkor lesz igazán nemzet, ha az összes egyedekből az emberi élethez szükséges lehetőségek megadásával, emberek lehetnek és lesznek, vagyis, ha a nemzetnek eddigi szikkörű és egy kizsákmányoló kisebb csoportot jelentő fogalma az egyetemesség határáig nyer kiterjesztést.

Vidéki szervezkedés. Ezer. Tanárok és tanítók — egyelőre 15-an — március 1-én megalakították a *Magyarországi Tanítók Szakszervezete* régi helyi csoportját. Elnökke egyhangulag dr. *Károly Lajos* állami tanítót választották meg. Az egy-kartársak nyílt szívvallása annál értékesebb, mert tudvalóvén Egerben eddig a független, szabad gondolkodás el volt nyomva; a papi és a korrupt politikai uralom mindenki üldözésbe vett, aki csak mukkanni merészt. A vármege tanítószakszervezet még mindig nem ébredt öntudatra. Még mindig húzódnak, jobbra-balra tekintget, nem tudják magat elhatározni, hogy szakítsanak a nyomorult múlttal és a haladás zászlaja alá sorakozzók. De mi bizunk az egy derék elvtársainkkal, hogy szívós kitartással kiirtják a papi babonákat, fölvilágosító munkájukkal meggyőzik a kartársakat arról, hogy hol van a tanítószakszervezet. Addig meg nem nyugosunk, míg föl nem szabadítjuk őket a papi rebszolgásgtól!

Komáromban február 24-én alakították meg elvtársaink helyi csoportját, *Marcsa György* elvtárs megnyitotta beszédében esetele az a feladatot, mely a jövő munkástársadalom kiépítésében a szocialista tanítóokra vár. A tanítószakszervezet megjelölését csak a szocializmus tudja biztosítani, mert csak a szocialista munkásság akar igazi kultúrát, ezért kell minden tanítónak a szociáldemokrata pártos csatlakozni. *Győrffy* tanítóhelyi elvtársunk szomorú példákkel esetele a tegnapi elnyomott, koldusbérrel megélhetőséért, de meg az igazi népoktatásért, az általános kultúráért s az akart áldozatot hozni a kapitalista érdekekért a militarizmusba milliókat öls „hőhuzafas” kormányzat. Ezután ismertette szakszervezetünk kulturprogramját, vázolta a helyi csoport külső és belső munkájának módját. Ezután az elemi- és polgári iskolai elvtársak közül megválasztották a tisztkart. Elnök *Marcsa György* lett. *Arvai András* elvtárs az országos szociáldemokrata párt küldötte és *Wirdt* dr. Géza elvtárs a szellemi munkások szakszervezetének megbízottja feltegették még azokat a szocialista elveket, amelyek át kell hogy hassák azokat lelkét, akik munkások gyermekei tanítják. Az elvtársak végül elhatározták, hogy a környék tanítóinak megszervezéséhez haladéktalanul hozzáfognak.

Rákospalotán február 22-én alakult meg a helyi csoport. Elnök *Neuliszt Antal* elvtárs. A 60 tagból álló tanítótestület kétharmad része máris tagja a szakszervezetnek.

Móron (Fejérmegye) a tanítók 4 taggal bizalmi csoportot alakítottak, bizalmiférfiül egyhangulag *Joachim Józsefet* választották. Most a helyi csoportot szervezik.

Soroksáron 40 taggal megalakult a helyi csoport.

Nagyvárad. Elvtársaink a helyi csoport alig 4 hetes fennállása óta derékas munkát végeztek. Célrúdos agitációval a klerikálisok egyik főszékében nemcsak a város tanítószakszervezetét szervezték meg, hanem a város 1-én tartott megyei tanítógyűlésen Bih. r. vármegyeiek, a Tiszák bizalmiak tanítóit is megnyerték a szocializmus zászlaja alá. Mint a helyi lapokból olvassuk, *Katza Béla* főispán elvtárs, *Juhász János* középiskolai és *Balogh Károly* elemi iskolai tanító-elvtársak indítványára a Biharmegyei Tanítóegyesület nagy szótöbbséggel kimondta megszűnését s az így megszűnt tanítóegyesület tagjainak tulajdoni része megalakította a Tanítók Országos Szakszervezetének biharmegyei helyi csoportját. A miniszteri rendelet értelmében március 10 folyamán megtartandó tanítógyűlésen Biharmegyében már érett gyümölcsöket fog találni.

Szolnokon is öntudatra ébredtek tanítótestvéreink. Múltan a nevelőmunkások helyi kamarájának bizalmi tanácsát szervezték, megalakították a Tanítók Szakszervezetének helyi csoportját és elnökül *Pap Illás* kereskedelmi iskolai és jegyzőül *Schlaghammer Gyula* elemi iskolai tanító-elvtársakat megválasztotta nagy lelkesedéssel. Azonnal megkezdte a vidék megszervezését is.

Győr. Március 4-én alakították meg győri elvtársaink helyi csoportját, az övönalóktól fölfele mindenféle iskolai típus képviselve van a helyi szervezetben. Az alakuló ülésen jelen volt *Waldita Gyula* kormánybiztos és *Bécsi István* elvtárs, az ottani pártvezető titkára. Mindkettő lelkes beszédben buzdította a csoportot arra a nagy munkára, melyet a tanítószakszervezetnek elvár a dolgozó Magyarországon. Elnökke *Halász János* állami igazgatótanító elvtársat választották meg. A legközelebbi taggyűlésen a szakosztályokat alakítják meg. Azután hozzáállnak a megyei tanítószakszervezetéhez.

Ungvár. Február 12-én alakult meg az ungvári helyi csoport. Az alakuláson jelen volt az ungvári szociáldemokrata párt négy kiküldötte, akik a szakszervezeti működés módját ismertették és esetelelték azt a nagy erőt, amit egy szociáldemokrata tanítói szakszervezet képvisel. A tisztkart a következőkből alakították: *Elnök Schulmann Adolf* siktetéma-intézet igazgató, ügyvezető *Farkas József* polgári iskolai tanító, jegyző *Ligethy Sándor* állami tanító, pénztáros *Szilágyi Aladár* felső kereskedelmi iskolai igazgató, ellenőr *Hoffmann Miksa* katolikus főgimnáziumi tanár és *Horvát Mór* izr. igazgatótanító.

Fiuméből arról értesít *Anyos Béla* elvtársunk, hogy megalakították a helyi csoportot és most egybehiatnak az ottani nevelőmunkások kamaráját, amelyet föl fognak osztalni.

Miskolc. A múlt esztendő májusában városunkból kitűnő nevelőmunkásmozgalmat a fejlődésnek új stádiumába lépett. A tanítószakszervezet progresszív elemei a változott körülményeknek megfelelően a politikai állásfoglalás szükségessége mellett törték lándzsát s kivívák a nevelőmunkások köréből, megalakították a szociáldemokrata tanítók helyi csoportját.

A csoport alakuló közgyűlése 1919 február 15-én volt s ez a következő tisztkart választotta: *Nagy Ferenc* elnök (alapítv. kath. főgimn.); *Csollák Ilás* társelnök (áll. felsőkerek. isk.); dr. *Valentiny Gáspár* főtitkár (áll. felsőkerek. isk.); *Papp Mihály* titkár (Szentistván ut. áll. el. isk.); *Kovács József* pénztáros (áll. főiskolai) és *Weisz Lipót* ellenőr (izr. el. isk.). A csoport főbizalmi embere *Vadas Ábrahám* (izr. el. isk.). A városi néptanácsban a csoportot öv. *Gubertik Jenőné* (Szentistván ut. áll. el. isk.) képviseli.

A helyi csoport bizalmi testülete 1919 február 22-én tartotta alakuló ülését, amelyen a tovább szervezkedés alapelveire nézve egyöntetű megállapodásra jutott. Kimondta továbbá a bizalmi testület, hogy minden szombaton délután 4-7 óra közt pártnapot tart a városi női felsőkerek. iskolában.

Végül többrendbeli fontos ügyre nézve (a szocialista irányú tanfolyamokra fölvetel, a tanúnevezési kettősítés, a felekezeti tanítószakszervezetek kéredelmes illetménykiutalása tárgyában) a Magyarországi Tanítók Szakszervezete Titkárságához fölterjesztésekkel fordult.

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek. Aki magánygyekben akar szakszervezetünk-höz, akár a szerkesztőséghez fordul a levele választ kérés, mellékeljen 20 filléres postabélyegét. — **H.** Beküldött kéziratot nem örzünk meg s akkor sem küldjük vissza, ha nem közöljük a cikket. — **Középiskolai.** Azt ön is behatárolja, hogy *Agner L.* a Nevelőmunkások Szakszervezetében kifejtett működését jogosan mondottnk szépséghibának. Azóta o is belátja levedését, belépett szakszervezetünkbe s annak középiskolai szakosztályában élénk tevékenységet fejt ki. — **Socina.** Ceglédbececel. *Sohase* riassa önt vissza az agitációtól annak az igazgatótanítónak ostoba fölözgása. Olyan képzett munkás, mus tudományára. Ez a tanítás egy cseppet sem lealázó tanítószakszervezet. A jó tanító mindenképp szivesen tanul tanítószakszervezetünk sűrűn keresik föl munkásekvársaink tanítószervezetét, hogy fölük tanuljanak, lelkesedést, kitartást merítsenek. Aztán, ha teljesen átfornálták gondolás rétégeinek az új hitet, az új világ szellemét. — **Telek.** Csak elvtársaink bajával foglalkozunk. — **Kis-összegyűjtés.** Iskolai ünnepekre alkalmas olvasmányok hasábjain csak a szakszervezeti helyi csoportok közölményeinek van hely. — **S. L. R.** Ily irányú cikkekre most négyeket most nem közölünk, nincs rá helyünk. Adja be szakszervezetünk útján panaszát a igazságos ítéletre tart hat számot. — **G. H. Ugy** a helyi csoportok, mint az egyes elvtársak csakis szakszervezetünk titkársága útján érintkezhetnek a miniszteriummal. A szervezet arajével sokkal több sikert örnk el, mint a fölözleges audienciákkal. — **K. H. Szocialista** létező is tagja maradt tanító semmiféle felekezeti társadalmi intézménynek nem lehet tagja. Önnök tehát ki kell lépnie a kat. körből. Aki szocialista, annak a legvégsőig küzdenie kell az ilyen vallásos ember beléphet. — **S. B.** Eltérve vagyunk annak, hogy a tanító hivatalból lehessen a Néptanács tagja. Tessék a néptani önfölözgőn dolgozni! Akkor a tanító lesz az első, akit bevisznek a Néptanácsba.

Felelős szerkesztő: Teszársz Kálmán. Laptulajdonos és kiadó: **a Magyarországi Tanítók Szakszervezete.**

„Világosság”-könyvayomda Rt. Budapest, VIII. Conti.-u. 4.